

ROLUL ȘTIINȚEI ÎN LUMEA MODERNĂ – INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ. PROVOCAREA SECOLULUI AL XXI-LEA*

Robert WILLIAMS

Agenția britanică Justice News 247

I. Introducere și contextul doctrinar al simpozionului

Simpozionul Internațional pe tema „Rolul științei în lumea modernă – inteligența artificială. Provocarea secolului al XXI-lea”, care a avut loc pe data de 6 noiembrie 2025, a constituit un demers de o relevanță excepțională, materializat prin colaborarea strategică a Academiei Române și Academiei de Științe a Moldovei (AȘM), împreună cu academiile de ramură (Științe Tehnice, Agricole și Silvice, Medicale și Juridice).

Obiectivul central al reuniunii nu a vizat doar inventarierea progresului, ci analiza profundă a caracterului dual al Inteligenței Artificiale (AI). Subliniind că omenirea se confruntă cu noi amenințări după Al Doilea Război Mondial, discursurile inaugurale au așezat AI în miezul strategiei de dezvoltare durabilă, transformând-o dintr-un instrument de progres într-o chestiune de securitate societală și etică. S-a subliniat astfel că, deși creată de om, AI este o forță copleșitoare care poate deveni o primejdie de necontrolat, impunând o reflecție strategică asupra modului în care știința trebuie să gestioneze acest risc existențial.

II. Analiza aprofundată a contribuțiilor și rolurilor liderilor academici

Dezbaterea a fost susținută de contribuțiile esențiale ale unor personalități care au definit cadrul conceptual, etic și tehnic al provocării. Lista vorbitorilor și a participanților de vază subliniază caracterul inter-academic și multidisciplinar al efortului:

Academicianul Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române, a furnizat contextul geopolitic și filozofic, avertizând că AI, deși benefică, poate deveni de nestăpânit. Președintele Pop a subliniat că elemente de science-fiction (dominarea roboților) sunt aproape de realizare, impunând guvernelor prudență.

Academicianul Ion Tighineanu, președintele Academiei de Științe a Moldovei (AȘM), a formalizat rețeaua academiilor din spațiul românesc și a reiterat

*Rezumatul Simpozionului Academic Internațional, desfășurat la 6 noiembrie 2025 în Aula Academiei Române din București și în Sala Azurie a Academiei de Științe a Moldovei din Chișinău

misiunea instituțională de a ghida societatea cu informație veridică fundamentată științific pentru ca IA să fie folosită exclusiv în binele omului, subliniind că era IA abia începe.

Prof. Peter Gluckman, președintele Consiliului Științific Internațional (ISC), a adus viziunea globală, cerând reformarea sistemului cercetării către un model transdisciplinar. Prof. Gluckman a subliniat imperativul de a adapta contractul social dintre știință, societate și factorii de decizie politică.

Dr. Gheorghe Tătaru, președintele Academiei de Științe Tehnice din România (ASTR), a expus o perspectivă tehnică critică asupra riscurilor IA, avertizând că uniformizarea procesului educațional poate duce la pierderea capacităților cognitive de bază (ex. scrisul de mână) și la diminuarea influenței profesorului.

Prof. Ovidiu Predescu, secretar general al Academiei de Științe Juridice din România, s-a concentrat pe fundamentele etice și de reglementare necesare pentru a preveni colapsul cadrului legal existent.

Academicianul Ioan Dumitrache, secretar general al Academiei Române, în calitate de expert în domeniul automatizării și IA a scos în evidență necesitatea prioritizării valorilor umane în conexiune cu sistemele tehnice inteligente.

Prof. Constantin Rusnac, autor al *Imnului Dezvoltării Durabile*, a marcat simbolic încheierea simpozionului, legând misiunea științei de obiectivele etice și culturale globale.

Alți profesori și academicieni (ex. Mircea Beuran, Bogdan Ciucă, Valeriu Jinescu, Ioan Jelev) au constituit nucleul de experți al academiilor de ramură (Tehnice, Juridice etc.), prezența lor validând necesitatea unui efort inter-academic și multidisciplinar în cercetarea implicațiilor AI.

III. Sinteza dialectică a dialogului și provocărilor

Dezbaterea a cristalizat provocările AI pe două axe fundamentale: Etică și Control.

În domeniul eticii, s-a recunoscut că AI creează sisteme care imită funcțiile cognitive, dar s-a stabilit clar că decizia finală trebuie să aparțină factorului

uman. S-a subliniat că AI nu poate înlocui munca manuală sau Inteligența Emoțională, iar esența responsabilității juridice rămâne rezervată omului, indiferent de eficiența mașinii.

În domeniul controlului, s-a ajuns la concluzia că simpla reacție la eșec nu mai este suficientă. S-a impus ideea că reglementarea trebuie să devină anticipativă, stabilind un cadru de control înainte ca riscul de rup-tură să amenințe valorile și drepturile fundamentale. Misiunea Academiei s-a transformat astfel în aceea de a organiza cursuri postuniversitare și școli de vară pentru a pregăti societatea să utilizeze AI eficient și etic.

IV. Concluzie și sinteza atribuită (manifestul academic)

Simpozionul a reafirmat că succesul în fața provocărilor secolului XXI va depinde de sinergia eforturilor, iar viziunile converg către un manifest academic comun, structurat prin atribuire directă:

Sinteza dezbaterii relevă o cuadratură de imperativ: Academicianul Ioan-Aurel Pop a avertizat că AI,

creație a minții omenești, poate deveni de nestăpănit, impunând prudență guvernamentală.

Ca soluție structurală, prof. Peter Gluckman a ple-dat pentru reforma cercetării, cerând focalizarea pe cercetarea transdisciplinară și adaptarea contractului social.

Pe latura etică și educațională, dr. Gheorghe Tătaru a semnalat riscul ca, prin uniformizare tehnologică, să dispară influența particulară a talentului profesorului și a relației afective.

În plan juridic, prof. Ovidiu Predescu a subliniat necesitatea reconfigurării normei juridice în fața incertitudinii ireductibile impuse de AI.

În cele din urmă, academicianul Ion Tighineanu a stabilit datoria instituțională supremă, aceea de a furniza societății informație veridică fundamentată științific, asigurând că AI servește exclusiv binele omului.

Angajamentul academic final, exprimat prin motto-ul „Împreună vom reuși”, rămâne acela de a fi un factor de echilibru și de progres controlat în noua eră a inteligenței artificiale.

Academia Română și Academia de Științe a Moldovei: Simpozionul Internațional „Rolul științei în lumea modernă – inteligența artificială. Provocarea secolului al XXI-lea”. București-Chișinău, 6 noiembrie 2025.